

چپ، راست

LEFT. RIGHT

مروری بر حواشی فیلم کمدی سیاسی چپ راست

از توقیف تا اکران یک «چپ، راست!»

مشکل از کجا آغاز شد؟

توجه قرار نگرفته است حقوق معنوی مخاطب است. زیرا آنچه بر پرده سینما به مخاطبان نمایش داده می‌شود رفته رفته در جامعه ایجاد شده و تأثیرگذار می‌شود؛ حال می‌توان آثاری نمایش داد که غرور ملی و دینی را برانگیخت و می‌توان فیلم‌هایی نمایش داد که به بهانه طنز مخاطبان را دچار تشویش و یأس کرد.

متأسفانه مشکل از جایی آغاز شد که با اعطای مجوز فیلمسازی با بیان یک خطی فیلمنامه راه برای ساخت آثاری اینچنینی باز شد و نظارت در مراحل تولید رفته رفته کمرنگ و کمرنگ‌تر شد تا با تولید آثاری این چنین روبه‌رو باشیم. در پایان بایستی اشاره کرد آنچه در سینما و محصولات نمایشی در کشور ما از آغاز تاکنون مورد

بیانیه‌ای خطاب به ارشاد

در اواخر آذر ۱۴۰۰ بود که فیلم چپ راست به دلیل عدم همراهی با سازمان سینمایی در راستای اصلاح برخی موارد از فیلم، اجازه اکران نگرفت. همین زمان، منوچهر محمدی تهیه‌کننده، بیانیه شدیداللحنی خطاب به وزیر ارشاد منتشر کرد. او در این نامه به داشتن پروانه نمایش معتبر اشاره کرد و آن را برای داشتن مجوز اکران کافی دانست؛ این در حالی بود که مدیرکل دفتر نظارت بر عرضه و نمایش فیلم سازمان سینمایی وقت یعنی محمدرضا فرجی به این سخنان واکنش نشان داد و ایراز کرد: فیلم «چپ راست» در دولت قبل هم از سوی شورای پروانه نمایش مشمول اصلاحات شده بود که بخشی از آن اصلاحات از آن زمان همچنان صورت نگرفته است. همچنین در جلسه‌ای با حضور منوچهر محمدی تهیه‌کننده این فیلم در دفتر معاونت نظارت و ارزشیابی سازمان سینمایی این موضوع به وی هم ابلاغ شد که تا زمان انجام اصلاحات روی فیلم، نمایش آن از سوی سازمان سینمایی مورد پذیرش نیست.

فیلم با تولد نوزاد که نماد نسل جدید است آغاز می‌شود و با بزرگ شدن همان کودکان در سکانس پایانی تمام می‌شود با این تفاوت که دختر بچه خانواده مذهبی در پایان با دختر دیگر فیلم که در پوشش و حجاب تفاوت ظاهری داشت فرقی ندارد و نسل کنونی را نسبت به ارزش‌ها و مباحث دینی کم اهمیت جلوه می‌دهد.

تبلیغاتی ناخواسته برای یک فیلم توقیفی

اشاره کرد. در موارد زیادی نیز به مباحث مذهبی اشاره می‌شود و مورد تمسخر و شبهه‌افکنی قرار می‌گیرد مانند پوشش و حجاب، چهره‌پردازی بسیار زشت و کریم از خانواده مذهبی مانند سایر فیلم‌های چندین سال اخیر، اشاره به فمینیسم و اتحاد زنان علیه مردان، اشتیاق به رسیدن به قدرت به جای خدمت، ایراز علاقه به بوسیدن همسر و... از آنجایی که هیچ چیزی در فیلمنامه اتفاق نیست قابل تأمل است که در جای جای فیلم به دو عدد ۷ و ۸ اشارات زیادی می‌شد که بایستی نظر کارگردان را در این زمینه جویا شد. لازم به ذکر است فیلم با تولد نوزاد که نماد نسل جدید است آغاز می‌شود و با بزرگ شدن همان کودکان در سکانس پایانی تمام می‌شود با این تفاوت که دختر بچه خانواده مذهبی در پایان با دختر دیگر فیلم که در پوشش و حجاب تفاوت ظاهری داشت فرقی ندارد و نسل کنونی را نسبت به ارزش‌ها و مباحث دینی کم اهمیت جلوه می‌دهد.

طی دو سال اخیر اخبار بسیاری راجع به چپ راست منتشر شده است که، ناخواسته، تبلیغات مهمی برای این فیلم رقم زده است. چراغ این اخبار زمانی روشن شد که منوچهر محمدی به‌عنوان تهیه‌کننده این اثر، آن را با مارمولک مقایسه کرد و در سخنانی گفت: «چپ راست کمدی بسیار موفق است و احساس می‌کنم حداقل به نسبت مارمولک، در برقراری ارتباط با مخاطب، تنه به آن فیلم پرمخاطب می‌زند.» سرانجام پس از حواشی فراوان فیلم، چپ راست از ۲۱ دی ماه اکران شد ولی با بررسی محتوای فیلم می‌توان به نکاتی اشاره کرد. برای مثال تأکید به نمایندگی مجلس و روند قرار گرفتن در لیست انتخاباتی به وضوح در فیلم قابل مشاهده است و حتی جایی اشاره به اعمال سلیقه شخصی، در صحنه‌های دادگاه و نقش قاضی با بازی سروش صحت به چندین مورد همچون ایراز بی‌اعتباری ابلاغیه دادگاه و کم ارزشی آن و همچنین لغزش قاضی با دیدن پرستار خطاکار و حکم را به نفع او صادر کردن و سایر موارد می‌توان

مهدی چراغ نویسنده

ساخت فیلم کمدی با موضوعات سیاسی در ایران کار چندان راحتی نیست و اکثر کارگردانان ترجیح می‌دهند به دلیل وجود برخی خط قرمزهایی که وجود دارد به سراغ مضامین غیرسیاسی برای تولید فیلم کمدی بروند. این محافظه‌کاری باعث شده سینمای ایران از فرصت عظیمی که موضوعات سیاسی برای ساخت کمدی‌های متفاوت در اختیارش می‌گذارد محروم شود و در این میان نیز محدود آثار ساخته شده با حواشی زیادی همراه بوده است. البته هنر کارگردان آن است که با این قبیل موضوعات بتواند با کمترین حاشیه، فیلم بسازد ولی آیا اگر فیلمی جنجالی و پر سر و صدا شود، به فروش گیشه برای جلب مخاطب

انتشار بیانیه کانون کارگردانان و کانون تهیه‌کنندگان

معاونت ارزشیابی و نظارت سازمان سینمایی نیز چند روز بعد به این بیانیه واکنش نشان داد. حبیب ایل بیگی بیان کرد: «بر اساس ماده ۴ آیین نامه و ماده ۶ دستورالعمل پروانه نمایش، سازمان سینمایی می‌تواند در موارد خاص با وجود دارا بودن پروانه نمایش از اکران یک فیلم تارفع حساسیت‌ها یا رفع اشکالات مورد نظرش جلوگیری کند و این مطلب اگرچه بعضاً به طور موردی و نه فراگیر رخ می‌دهد اما در طول دو دهه گذشته رخ داده و برای فیلم‌هایی اعمال شده است که علاقه‌مندان حرفه‌ای سینما و بخصوص عزیزان تهیه‌کننده بدان کاملاً آشنا هستند.» او همچنین با توجه به مشکلات پیش آمده به تشکیل شورایی سه نفره در سازمان سینمایی به دستور وزیر ارشاد اشاره کرد که وظیفه خود را رسیدگی و حل مشکل یا تعیین تکلیف آثاری که در شورای پروانه نمایش قبلی دچار اصلاحات متعدد شده بودند با نمایش عمومی آنها به دلایل نظارتی معطل مانده بود، قرار داده‌اند. در این میان کانون تهیه‌کنندگان و سپس کانون کارگردانان به حواشی پیش آمده واکنش نشان دادند و هر کدام بیانیه‌ای منتشر کردند. در بخشی از بیانیه کانون تهیه‌کنندگان آمده بود که: «اتحادیه تهیه‌کنندگان سینمای ایران هرگونه بازبینی مجدد، سانسور و اعمال نظر و سلیقه در فیلم‌های سینمایی‌ای که دارای پروانه نمایش هستند را شدیداً محکوم می‌کند و خواستار احترام به

حامد و منوچهر محمدی

قانون است. برای ما تهیه‌کنندگان، مالکان و صاحبان حقوق مادی آثار سینمای ایران «پروانه نمایش» فصل الخطاب است و هرگونه عمل و تصمیمی مبنی بر بی‌اعتبار کردن پروانه نمایش از سوی مدیران و مشاوران و گردانندگان فعلی وزارت، توهین به قانون، سازمان سینمایی و کلیت جامعه سینما محسوب می‌گردد.» همچنین کانون کارگردانان در بیانیه منتشر شده بیان داشتند: «خبر ناخوشایند مبنی بر بازبینی مجدد فیلم‌های دارای مجوز و نیز توقیف فیلم‌های متقاضی حضور در جشنواره فجر، نشان داد که نظرات چند عضو شوراهای ساخت و نمایش شخصی نبوده و به‌ظاهر دستورالعمل جدید وزارت ارشاد در خصوص سینماست.» در بخشی دیگر تأکید شده «کانون کارگردانان ممانعت از اکران فیلم مجوزدار «چپ راست» به کارگردانی آقای حامد محمدی را باعث ضربه به اعتماد عمومی در سینمای ایران می‌داند و خواستار رفع مشکل این فیلم و تعیین تکلیف هرچه سریعتر آن است» این در حالی بود که همان طور که اشاره شد با توجه به حقوق مخاطب بر اساس ماده ۶ دستورالعمل پروانه نمایش مصوب اردیبهشت ۱۴۰۰ می‌توان از اکران فیلم‌ها تا رفع موانع نمایش جلوگیری کرد.

